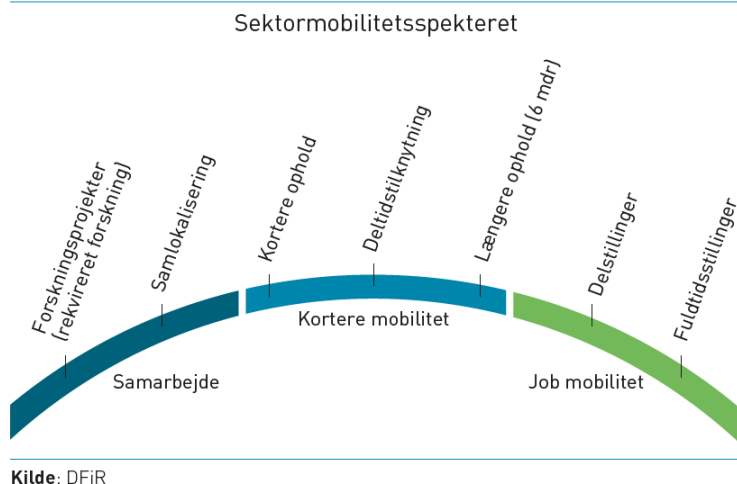

Forskermobilitet i fokus

Med rapporten 'Virksom viden – forskeres mobilitet mellem sektorer' påpegede Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd (DFiR, maj 2017), at der er mange værdifulde effekter af forskeres mobilitet mellem universiteter og den private sektor. Efterfølgende er konklusionerne og DFiR's anbefalinger blevet drøftet med ledelsesrepræsentanter fra universiteter, erhvervsliv, brancheorganisationer og andre. DFiR konstaterer, at der er væsentlig større interesse for og erfaring med at anvende sektormobilitet som et positivt redskab i styrkelsen af offentligt- privat forskningssamarbejde, end rådet havde antaget.

Når forskere bevæger sig mellem universiteter og virksomheder, giver det store gavnlige effekter for såvel universitetsmiljøet som for virksomheden. Mobilitet øger både kvalitet og relevans af forskning, innovation og uddannelse. DFiR ser forskeres mobilitet som en nøgle til bedre videnuudveksling. Sektormobilitet kommer til udtryk på forskellige måder. Figur 1. giver en oversigt over typer af mobilitet.

Figur 1: Sektormobilitetsspekteret

Mange gode erfaringer med og overvejelser om, hvordan sektormobilitet kan styrkes, er kommet frem i DFiR's drøftelser med interessenter. Rådet ønsker at dele disse erfaringer og overvejelser, så de kan inspirere virksomheder og universiteter i Danmark.

Både virksomheder og universiteter understreger, at excellence og relevans i forskningen altid skal være i fokus, når mobilitetsordninger indføres. Der i dag flere virksomheder involveret i forskning og udvikling i Danmark end for blot få år siden, og der er virksomheder som i høj grad både bidrager til og selv udfører forskning. Dette betyder, at mulighederne for forskermobilitet og overførsel af excellent og relevant forskning fra erhvervsliv til universiteter - og den anden vej - i høj grad er til stede. Der er gode muligheder for, at forskeres mobilitet mellem industri og universiteter kan styrkes. Herunder følger eksempler på, hvordan mobiliteten kan stimuleres.

Mødesteder

I begge sektorer oplever man, at mødet med mennesker fra andre sektorer er første skridt på vejen mod at aftale konkrete ordninger om ind- eller udstationeringer mellem virksomheder og universiteter, herunder at skabe delestillinger. Mødesteder kan give forskerne indsigt i andre sektors forskningsbehov, herunder værdier og rationale, der knytter sig til forskning og udvikling i de pågældende sektorer. Mødesteder kan på sigt lede til mere og bedre samarbejde og mobilitet. De to store samfundspartnerskaber MADE og NeXT er eksempler på effekt-

fulde mødesteder.¹ Mødesteder som disse kan med fordel udbredes til andre fagområder og brancher.

Mødesteder fremhæves som attraktive, hvis der er etableret klare rammer for samarbejde. Det betyder eksempelvis, at der skal være muligheder for, at forskere fra universiteterne og virksomheder kan samles og afprøve idéer uden først at indgå kontrakter om rettigheder og underskrive tavsheds klausuler. Både Aarhus Universitet og LEO Pharma har udviklet sådanne åbne platforme, der kan bidrage til, at forskere kan udvikle og afprøve idéer på tværs af sektorer i åben og tillidsfuld dialog.²

"Vi afholder seminarer med ph.d.-studerende, hvor de får mulighed for at få 'hands-on'. De får mulighed for tale med virksomheden Bayer, bruge deres data og vise Bayer de resultater, som de har fundet. Det er en stærk reference videre for både de studerende og forskningen"

Professor, dr. Thomas Setzer, Leder af en delt forskergruppe mellem virksomheden Bayer og Karslruhes Tekniske Universitet³⁷

Virksomheder

Virksomheder konkurrerer på gode arbejdsvilkår, når de mest kompetente forskere skal tiltrækkes. Arbejdsvilkårene for privatansatte forskere kan blive mere attraktive, hvis forskerne har mulighed for at udvikle patenter og publicere i videnskabelige tidsskrifter. Understøtter virksomheder sine forskeres publiceringsaktiviteter, fremmer de, at forskeren fortsat er aktiv og attraktiv som samarbejdspartner for såvel den offentlige forskning som for andre virksomheder. Virksomheden skaber samtidig en forskningsmæssig branding, der markedsfører virksomheden over for investorer og potentielle medarbejdere. Det er DFIR's indtryk, at flere virksomheder drage nytte af det positive brand, medarbejders publicering medfører.

Det er kun få virksomheder, der har de nødvendige ressourcer og ansatte til at indgå i forskningsprojekter. Her kunne brancheorganisationer, netværk, klynger med videre have en opgave i

at samle SMV'er i interessefællesskab om et forskningsområde. Samarbejdet mellem lyd-forskningscenteret CAMM på DTU og ETH Zürichs SMV-samarbejde 'Inspire' er et eksempel herpå.³ Igennem denne type samarbejder kan også mindre virksomheder opnå det nødvendige kritiske forskningsniveau, der gør dem til oplagte samarbejdspartnere for universiteter og attraktive for universitetsforskere at være udstationeret hos.

Universiteter

Vellykket mobilitet forudsætter, at universitetsledelsen bakker op om det konkrete projekt, og at der er en kultur for mobilitet og samspil med omverdenen. Fraværet af en mobilitetskultur gør det vanskeligt at høste de gavnlige effekter af mobile forskere. Der er brug for mennesker, der kan påtage sig at gennemføre den forandring. Mobile forskere på seniorniveau har bedre muligheder for at fremme en sådan kulturforandring, end helt unge forskere har. En ansættelse af en industriprofessor er kulturforandrende, hvilket der er eksempler på både på Københavns Universitet og Aalborg Universitet. Mulighederne er dér, hvor der er sammenfald mellem erhvervsinteresser og universiteternes styrkeområder. Vellykket mobilitet forudsætter, at universiteterne anerkender forskningsaktiviteter, som relaterer sig til industrien – det kan være udviklingsprojekter, udstationering på virksomheder eller patentering/publicering med industrien. Tilsvarende bør virksomhederne være fleksible og tænke i perspektiver ud over egne interesser. Anerkendelse er nødvendig for at fremme samarbejde.

På trods af at universiteter og virksomheder har forskellige formål, er det DFIR's opfattelse, at den gensidige gavn og anerkendelse af hinan-

"Det, som virkelig fungerer, er, at grænserne mellem instituttets forskning og Bell Labs er flydende. Vi giver ph.d'er og forskere åben adgang til vores udstyr og omvendt. Det giver den maksimale fordel for os"

Industriprofessor, Klaus Pedersen, Aalborg Universitet og Nokia Siemens System³²

dens kvaliteter og styrker er større i dag end tidligere. I dag kommer der simpelthen langt mere viden i spil i grænsefladen mellem universiteter og virksomheder. Det er afgørende, at både virksomheder og universiteter er opmærksomme på de muligheder, som findes i samspillet, og at potentialet for øget innovation og excellent forskning er stort der.

Der er grøde....

DFiR's drøftelser med interessenter har gjort rådet opmærksom på, at virksomheder, universiteter, GTS-institutter og brancheforeninger allerede har mange initiativer med fokus på mobilitet. Nogle initiativer er der stor opmærksomhed omkring. Andre initiativer er mindre synlige. Det står dog klart for DFiR, at der er et stort potentiale i at drøfte sektormobilitet på tværs af sektorer, fagområder og brancher. Mange gode eksempler og traditioner kan få stor værdi, hvis de udbredes til andre områder. Det vil dog altid være en forudsætning, at der er ledelsesmæssig opbakning til sektormobilitet. Ellers opnår man ikke gavnlige de effekter.

DFiR's drøftelser med interessenter har også afdækket nogle uhensigtsmæssigheder, der på sy-

stematisk vis kan blokere for forskeres mobilitet. Dem vil rådet adressere andetsteds.

For yderligere information kontakt:

Jens Oddershede
Formand for DFiR
Telefon: +45 40 40 10 97
Mail: jod@sdu.dk

Nicki Spiele
Næstformand for DFiR
Telefon: +45 30 67 48 41
Mail: nis@novo.dk

Maja Horst
Medlem af DFiR
Telefon: +45 35 32 88 53
Mail: horst@hum.ku.dk

Læs mere

Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske råd (2017) [Virksom viden – Forskeres mobilitet mellem sektorer](#)

Noter

¹ MADEs hjemmeside : <http://www.made.dk/>

NEXT partnerships hjemmeside: <https://nextpartnership.dk/>

² Aarhus Universitets – [Open Science Platform](#)

LEO Pharmas Open Innovation: <http://openinnovation.leo-pharma.com/Home.aspx>

³ DTU's forskningscenter CAMM: <http://www.camm.elektro.dtu.dk/>

Inspire – ETH Zürich: <https://www.inspire.ethz.ch/>